

Historie

De geschiedenis van Werkendam

De naam van Werkendam komt voort uit de afdamming van het riviertje De Werken. Als onderdeel van grote waterbouwkundige werken in de Grote- of Zuid-Hollandse Waard vond rond 1230 deze afdamming plaats. Sommigen zien in "Wirkenemunde", voor het eerst vermeld in 1064, de oorsprong van Werkendam. De zogenaamde "ambachtsheerlijkheid" Wirkenemunde viel niet onder het gezag van Altena, maar onder die van de Baljuw van Zuid-Holland in Dordrecht.

Grote invloed op de geschiedenis van Werkendam heeft de Sint Elizabethsvloed van 1421. Dijken in de Grote- of Zuid-Hollandse waard breken door een stormvloed en zetten grote delen van het gebied onder water. Door onenigheid tussen polderbestuurders worden de dijken niet direct gerepareerd en zo ontstaat een grote binnensee. Eerst bekend onder de naam Bergsche Veld (naar de stad Geertruidenberg) en als later de biezen op de aanslibbingen groeien, veranderd de naam in Biesbosch. En zo is al bijna zes eeuwen lang de geschiedenis van Werkendam onlosmakelijk verbonden met de Biesbosch. Als rivierdorp leven de Werkendammers in de Middeleeuwen van de visserij en vogelarij. Later komt in de Biesbosch het griendwerkersvak op: rijs- en hoephout hebben een groot afzetgebied. Werkendam verwerft zo wereldnaam op het terrein van weg- en waterwerken. Over de hele wereld worden door Werkendammers dijken en havens aangelegd. De rijke aannemers, spottend griendbaronnen genoemd, wonen tot in de 20e eeuw in de statige herenhuizen op de Hoogstraat. De Biesboschuilen wonen in het wijkje Zevenhuizen, ook wel Over de Haven genoemd. Ook krijgt Werkendam zo de naam Vrouwenhemel. De vele Biesboschwerkers en dijkwerkers zijn vaak van huis voor hun werk. Soms een week, maar soms ook maanden achtereen. De vrouwen blijven met de kinderen in het dorp achter en zo ontstaat de naam 'Vrouwenhemel'.

Fameus is de dorpsbrand in 1641, waarvan ds. Schevenhusius nauwkeurig verslag heeft gedaan in het acta-boek van de kerk. In totaal vallen 81 huizen in zowel Werkendam als De Werken ten prooi aan de vlammenzee. Naast de vele dorpsbranden heeft Werkendam in de 17e eeuw ook te lijden onder de Pest en overstromingen. De aanwezigheid en onvoorspelbaarheid van de rivier noodzaakte de bevolking het water beter onder controle te krijgen.

Tot 1950 is Werkendam een zelfstandige gemeente; in dat jaar wordt het samengevoegd met De Werken c.a. Die gemeente bestaat uit het dorp De Werken dat tegen Werkendam aangeplakt ligt, het dorp Sleeuwijk en Kille. In 1973 wordt het dorp Nieuwendijk bij Werkendam gevoegd. In 1997 wordt de gemeente Werkendam samengevoegd met de gemeente Dussen.